

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO IŠVADOMS

Teikiame Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 straipsnių pakeitimo bei Įstatymo papildymo 115¹ ir 138¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – ABTĮ projektas), Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – IAGNTĮ projektas), Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 X skyriaus pakeitimo įstatymo projektą (toliau – UTPĮ projektas), Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 5, 18, 32, 34, 51 straipsnių, X skyriaus pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo 56 straipsniu įstatymo projektą (toliau – VTĮ projektas), Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 priedėlio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VPVPDAĮ), Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 145, 148, 154, 156 ir 159 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 148¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – MAĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 231 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BK projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektais siūloma plėsti ikiteisminį administracinių ginčų nagrinėjimą nepriklausomose kolegialiose ikiteisminėse institucijose, siekiant, kad tokie ginčai būtų išnagrinėti greičiau, efektyviau ir mažesnėmis sąnaudomis, tuo pačiu mažinant administracinių teismų darbo krūvį ir tokiu būdu sudarant prielaidas kitas teismuose esančias bylas nagrinėti greičiau bei kokybiškiau.

Įstatymų projektai buvo pateikti Lietuvos Respublikos Seimui (registracijos Nr. XIIP-4251 – XIIP-4257), tačiau, įvertinę Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas dėl galimo Įstatymų projektų prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai, siūlome Seime įregistruotus projektus atšaukti. Teikiame derinti Įstatymų projektai patobulinti, įvertinus Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabas. Esminiai pakeitimai susiję su Lietuvos administracinių ginčų komisijos (toliau – LAGK) ir Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Mokestinių ginčų komisija) narių nepriekaištingos reputacijos, kvalifikacijos reikalavimų, atrankos tobulinimu, vienodinant šiuos aspektus su teisėjams keliamais reikalavimais ir atrankos procedūromis.

Įstatymų projektais įgyvendinamos Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ 224.7 papunkčio nuostata „stiprinsime žmogaus teisių pažeidimų prevenciją, plėtodami ikiteismines ginčų nagrinėjimo procedūras, taip mažindami biurokratizmą ir spartindami ginčų sprendimą. Bus skatinama ginčus spręsti ne teismo tvarka,

pasinaudojant alternatyviomis priemonėmis – arbitražu, administracinių ginčų komisija, mokestinių ginčų komisija ir kt.“.

Konkrečios Įstatymų projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymų projektais pateiktame Įstatymų projektų aiškinamajame rašte. Svarbiausią su Įstatymų projektais susijusią informaciją pateikiame lentelėje.

I. Sprendžiama problema	2019 m. pirmosios instancijos administraciniuose teismuose iš viso buvo gautos 14273 bylos, išnagrinėta – 14929, iš jų išnagrinėta 2440 bylų, kuriose keliamas žalos atlyginimo klausimas dėl netinkamų įkalinimo sąlygų. Bylų dėl kitais pagrindais atsiradusios žalos priteisimo iš valstybės išnagrinėta apie 1243. 2019 m. apeliacine tvarka išnagrinėta 1181 byla dėl žalos priteisimo iš valstybės, kas sudaro 39 proc. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) nagrinėjamų bylų. Atsižvelgiant į nuolat didėjančią apeliacine tvarka nagrinėtinų administracinių bylų kiekį, jų nagrinėjimo terminai nuolat ilgėja (bylos nagrinėjimas gali užtrukti iki 16-18 mėn.), o tai gali būti laikoma kaip nepateisinamai ilgas bylos nagrinėjimo terminas, sprendžiant valstybės atsakomybės už padarytą žalą klausimą. Administraciniuose teismuose taip pat dominuoja bylos dėl užsieniečių teisinės padėties, valstybės tarnybos teisinių santykių, mokestinės bylos.
II. Siūlomos priemonės	Įstatymų projektais siūloma nustatyti privalomą ikiteisminę nagrinėjimo tvarką byloms dėl viešojo administravimo subjektų veiksmais padarytos žalos atlyginimo, dėl užsieniečių teisinės padėties, valstybės tarnybos teisinių santykių bei mokestinėms byloms. Kartu būtų nustatyta, kad apeliaciniai skundai šiose bylose galėtų būti paduoti tik esant įstatyme nustatytiems pagrindams, t. y. tam tikrais išimtiniais atvejais.
III. Priemonių kaštai	Papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis: 1) vaizdo konferencijų įrangai, skirtai LAGK teritoriniams padaliniais, įsigyti – 40 tūkst. eurų; 2) LAGK teritorinių padalinių narių padidintiems atlyginimams – 117 tūkstančių eurų kasmet; 3) ekspertizių atlikimui – 12000 eurų kasmet.
IV. Nauda visuomenei	Priėmus įstatymų projektus, jei LAGK ir Mokestinių ginčų komisijos sprendimų apskundimo tendencija išliktų nepasikeitusi (t. y. LAGK – 12-15 proc., Mokestinių ginčų komisijos – apie 60 proc.), pirmosios instancijos administracinių teismų darbo krūvis sumažėtų apie 3500 bylų, taigi, ateityje mažėtų ir apeliacinių skundų, paduodamų LVAT, skaičius, taip būtų sudarytos prielaidos kitas teismuose esančias bylas nagrinėti greičiau bei kokybiškiau. Bylų nagrinėjimo ikiteisminė tvarka privalumai būtų mažiau formalizuotas, greitesnis ir pigesnis būdas asmenims ginti pažeistas teises ir įstatymų saugomus interesus – LAGK bylos išnagrinėjamos dvigubai greičiau, nei pirmosios instancijos teisme.

Įstatymų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Dėl įstatymų projektų konsultuojamasi su visuomene, paskelbus Įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymų projektai teikti derinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, LAGK ir

Mokestinių ginčų komisijai. Į dalį suinteresuotų institucijų pastabų atsižvelgta, patikslinant Įstatymų projektus ar (ir) papildant aiškinamąjį raštą. Įvertinus tai, jog dauguma suinteresuotų institucijų teiktų pastabų, į kurias neatsižvelgta, buvo pateiktos dėl nuostatų, jau suderintų su tomis pačiomis institucijomis prieš teikiant Įstatymų projektus pirmą kartą Vyriausybei, teikiame derinimo pažymą tik dėl pastabų, susijusių su naujomis Įstatymų projektų nuostatomis (t. y. tomis, kurių nebuvo Seimo registruotuose projektuose Nr. XIII-4251 – XIII-4257).

Įstatymų projektus rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2019 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. 1R-113 „Dėl Darbo grupės sudarymo“ sudaryta Darbo grupė administracinių ginčų nagrinėjimą reglamentuojantiems teisės aktams tobulinti. Darbo grupės vadovė – teisingumo viceministrė Irma Gudžiūnaitė (tel. (8 5) 266 2887, el. p. irma.gudziunaite@tm.lt). Galutinius Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Teisminės justicijos ir civilinės teisės grupės (vadovė Jurga Greičienė, tel. (8 5) 266 2998, el. p. jurga.greiciene@tm.lt) patarėja Egidija Konopliova-Budrikienė, tel. (8 5) 266 2957, el. p. egidija.konopliova@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. ABTĮ projektas, 5 lapai.
2. ABTĮ projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.
3. IAGNTĮ projektas, 14 lapų.
4. IAGNTĮ projekto lyginamasis variantas, 15 lapų.
5. UTPI projektas, 3 lapai.
6. UTPI projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
7. VTĮ projektas, 2 lapai.
8. VTĮ projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
9. BK projektas, 1 lapas.
10. BK projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
11. MAĮ projektas, 4 lapai.
12. MAĮ projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
13. VPVPDAĮ projektas, 1 lapas.
14. VPVPDAĮ projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
15. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 10 lapų.
16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 straipsnių pakeitimo bei Įstatymo papildymo 115¹ ir 138¹ straipsniais įstatymo projekto ir kitų kartu teikiamų įstatymų pakeitimo įstatymų projektų atšaukimo ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 20, 23, 27, 28, 31, 33, 43, 56, 78, 117, 134, 138 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 115¹ ir 138¹ straipsniais įstatymo, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo Nr. VIII-1031 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 X skyriaus pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 5, 18, 32, 34, 51 straipsnių, X skyriaus pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 56 straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 145, 148, 154, 156 ir 159 straipsnių pakeitimo įstatymo bei Įstatymo papildymo 148¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 priedėlio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 231 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 2 lapai.
17. Antikorupcinio vertinimo pažymos, 12 lapų.
18. Derinimo pažyma, 5 lapai.

Egidija Konopliova-Budrikenė, (8 5) 266 2957, el. p. egidija.konopliova@tm.lt